

◆ Skilpaddetekst

Skrevet av: Ole Kristian Pedersen, Kodeklubben Trondheim

Kurs: Python

Tema: Tekstbasert

Fag: Programmering

Klassetrinn: 8.-10. klasse

Introduksjon

I denne oppgaven skal vi skrive kode, slik at vi kan skrive stor tekst ved hjelp av `turtle` slik som på bildet under.

Steg 1: Tekst på flere linjer

Vi har allerede lært at tekststrenger skrives slik:

```
tekst = "Hei, verden!"
```

Men hva hvis vi ønsker tekst på flere linjer? Da kan vi bruke tre `"`-tegn, på denne måten:

```
tekst = """
Dette er en
tekst
over
mange linjer.
"""
```

Sjekkliste

- ☐ Skriv inn programmet over, og kjør det. Kommer teksten på flere linjer?
- ☐ Lagre det følgende programmet som skilpaddetekst.py (<http://skilpaddetekst.py>), og se hva som skjer.

```
from turtle import *

TEXT = """
_ _ _ \   _ _ _
| _ / /   _ | _ | _ _ _ _ _
| _ / | | | _ | ' _ \ / _ \ | ' _ \
| | | | _ | | _ | | | ( _ ) | | |
\ |   \ , | \ _ | | | _ \ _ / | | |
      _ / |
      | _ /
"""

print(TEXT)
```

Du skal nå se teksten printet ut i IDLE, men kan vi ikke få skilpadden til å skrive den for oss?

- ☐ Når vi skal skrive teksten med skilpadden, er det lettest å gjøre dette linje for linje, og det er derfor lettere om vi deler opp `TEXT` i en liste med enkeltlinjer. Til dette bruker vi `TEXT.split('\n')` som deler opp `TEXT` i flere linjer, og lagre denne i variabelen `LINES`.

```
LINES = TEXT.split('\n')

print(LINES)
```

Steg 2: Tegn med skilpadden

Vi ser at teksten over består av tegnene `\` `|` `/` `_`. Det å lage disse hver for seg burde være en smal sak.

Hvis vi tenker oss at vi tegner hvert tegn i en tenkt, kvadratisk boks, med flere bokser ved siden av hverandre på hver linje, så bør det være mulig å tegne teksten tegn for tegn. For å holde kontroll på skilpadden bestemmer vi at hver gang skilpadden går inn i en ny boks, så må den peke mot høyre (øst), og være i hjørnet øverst til venstre. Når den er ferdig å tegne går den opp til hjørnet øverst til høyre, og peker til høyre. Den vil da stå klar til å tegne neste boks.

Tenk deg at boksene er i svart, og vi lager rød skrift. Da vil det se slik ut:

✓ Sjekkliste

- ☐ Vi begynner med å legge til størrelsen på tegnene, slik:

(Pass på at denne koden ligger i samme fil som `TEXT`-variabelen.)

```
SIZE = 15
```

`SIZE` er nå en variabel som inneholder størrelsen på boksen vår.

- ☐ Vi lager en funksjon `underline` for å lage en understrek:

```
def underline():
    penup()

    # Beveg skilpadden ned til bunnen av boksen
    right(90)
    forward(SIZE)
    left(90)

    # tegn understreken
    pendown()
    forward(SIZE)
    penup()

    # beveg skilpadden opp til hjørnet øverst til høyre
    left(90)
    forward(SIZE)
    right(90)
```

- ☐ Kjør koden, og se hva som skjer:

```
underline()
```

- ☐ Hva om vi ønsker å lage 10 understreker?

```
for n in range(10):
    underline()
```

Det skal se slik ut, hvis du ikke har feil i koden:

- ☐ Hva skjer hvis du endrer størrelsen på "boksen"? Prøv å endre på `SIZE` variabelen, og se hva som skjer. (Prøv for eksempel 5 og 50)

Steg 3: Enda et tegn

La oss prøve å lage tegnet . Dette er rett og slett bare en rett strek som skal tegnes lodrett, midt i "boksen".

Sjekkliste

- ☐ Vi lager funksjonen `bar` for å tegne `|` .

```
def bar():  
    penup()  
  
    # flytt til midten av boksen  
    forward(SIZE/2)  
    right(90)  
  
    # tegn en strek nedover  
    pendown()  
    forward(SIZE)  
    penup()  
  
    # flytt skilpadden til hjørnet øverst til høyre  
    left(180)  
    forward(SIZE)  
    right(90)  
    forward(SIZE/2)
```

- ☐ Endre `for`-løkka vi lagde tidligere til å inneholde dette

```
for n in range(10):  
    bar()
```

- ☐ Tegner skilpadden nå strekene på samme linje, slik som på bildet?

Steg 4: Skilpaddetegn på flere linjer

Det er jo litt kjedelig om alle tegnene bare skal være på en linje, så hva med å lage en ny funksjon som lager en ny linje for oss?

For å kunne lage en ny linje må funksjonen vite hvor mange tegn den skal gå tilbake, vi må derfor deklarerer funksjonen, med et parameter - en variabel som vi kan gi til funksjonen når vi skal kjøre den.

Sjekkliste

☐ Skriv inn koden under:

```
def newline(lineLength):  
    penup()  
  
    right(90)  
    forward(SIZE)  
    right(90)  
  
    forward(SIZE*lineLength)  
  
    right(180)
```

Denne koden går først ned til linjen under, så går den tilbake begynnelsen av linjen. Legg merke til at vi kaller `forward` med `SIZE*lineLength` som argumenter. `lineLength` er hvor mange tegn som er på linjen vi kom fra, og `SIZE` er hvor stort hvert tegn er - dermed må skilpadden flytte seg `SIZE*lineLength` piksler tilbake.

☐ For å teste koden vår erstatter vi de tidligere `for`-løkkene med denne koden (pass på at dette blir plassert nederst i filen):

```
for i in range(10):  
    underline()  
    newline(10)  
for i in range(15):  
    bar()
```

Legg merke til at `newline` blir fortalt hvor mange tegn som ble skrevet på linjen over, ikke hvor mange som skal bli skrevet på linjen under!

Dette skal se omtrent slik ut:

Steg 5: Skilpadder på skråplanet

Nå har vi bare to tegn igjen å lage! Nemlig `/` og `\`. Disse tegnene må tegnes på skrå. Vi kan dermed ikke lenger tegne streker av lengde `SIZE`, vi er nødt til å regne litt.

Hvis du går på ungdomsskolen har du kanskje lært at sammenhengen mellom katetene og hypotenusen i et rettvinklet trekant er slik $a^2 + b^2 = c^2$, det er dermed mulig å regne ut diagonalen til firkanten.

Her skal du bare få svaret og slippe å regne det ut selv. Diagonalen i boksene våre vil være lik $(2 * SIZE^2)^{0.5}$. `**`-operatoren betyr "opphøyd i" slik at 3^2 blir 9. Når du opphøyer noe i 0.5, er det det samme som å ta kvadratrota av tallet. Dermed vil $9^{0.5}$ bli 3.0. Dersom du lurer på hvordan dette fungerer kan du spørre en CodeMaster/veileder, eller mattelæreren din.

Sjekkliste

Koden for en 'slash' - `/` blir slik:

```
def slash():
    penup()
    right(90)
    forward(SIZE)
    left(135)

    pendown()
    forward((2*SIZE**2)**0.5)
    penup()

    right(45)
```


Koden for en 'backslash' - `\` blir slik:

```
def backslash(): # \
    penup()
    right(45)

    pendown()
    forward((2*SIZE**2)**0.5)
    penup()

    left(135)
    forward(SIZE)
    right(90)
```

- ☐ La oss endre på for-løkkene våre, og teste at koden blir korrekt (pass på at denne koden fremdeles ligger nederst).

```
length = 10
for i in range(length):
    backslash()
newline(length)
for i in range(length):
    slash()
```

Denne gangen skal mønsteret bli slik:

Nå er vi nesten ferdige! Bare litt igjen nå...

Steg 6: Skilpaddetekst

Vi trenger en funksjon for å skrive blanke tegn, og vi trenger å oversette fra teksttegn til funksjoner. La oss begynne med det enkleste.

Sjekkliste

- ☐ For å skrive blanke tegn, så må vi, enkelt og greit, bare bevege oss til neste boks. Det gjør vi slik:


```
def blank():  
    forward(SIZE)
```

- For å oversette fra teksttegn til funksjoner kommer vi til å bruke en dictionary. Dictionary betyr ordbok, og det er akkurat slik den fungerer. Vi "slår opp" noe i ordboka, og får noe tilbake. I vårt tilfelle skal vi slå opp på tegn, og få en funksjon tilbake igjen.

Først lager vi ordboka:

```
MOVES = {  
    " " : blank,  
    "_" : underline,  
    "/" : slash,  
    "|" : bar,  
    "\\" : backslash,  
  
    "(" : bar,  
    ")" : bar,  
    "'" : blank,  
    "," : blank  
}
```

Nå kan vi slå opp på tegnet `_` og få funksjonen `underline` tilbake. Det kan vi for eksempel gjøre slik:

```
function = MOVES["_"]
```

Når vi så kaller `function`, vil den gjøre det samme som `underline`

```
function = MOVES["_"]  
function()
```

Dersom vi ønsker å sjekke om et tegn er i ordboka, så kan vi sjekke det slik:

```
if "_" in MOVES:  
    function = MOVES["_"]
```

- Nå kan vi lage en ny funksjon, `create_text` som lager teksten vår.

For å passe på at vi får plass til all teksten vår, ønsker vi å begynne øverst til venstre i vinduet vårt. Dette kan vi fikse ved hjelp av `setx` og `sety` som lar oss flytte skilpadden til den posisjonen vi ønsker.

```
def create_text():
    penup()
    setx(-window_width()/2)
    sety(window_height()/2)

    for line in LINES:
        for char in line:
            if char in MOVES:
                move = MOVES[char]
            else:
                move = blank
            move()
        newline(len(line))
```

Som du kanskje ser, så har vi en `for`-løkke inni en annen `for`-løkke. Den ytterste (første) `for`-løkka går igjennom alle linjene i `LINES`, mens den innerste går igjennom alle tegnene i hver linje. Inni den innerste `for`-løkka sjekker vi om vi har en funksjon for tegnet, og hvis vi ikke har det så hopper vi bare over det ved å skrive et blankt tegn i stedetfor.

- ☐ For å kjøre funksjonen vår, lager vi en `main`-funksjon som sørger for å sette riktig fart og riktig linjebredde.

```
def main():
    shape("turtle")

    speed(11)
    width(5)
    create_text()

main()
```

- ☐ Kjør koden og se resultatet ditt!

Kjøre koden uendelig mange ganger

Dersom du ønsker å kjøre koden uendelig mange ganger, kan du endre `main`-funksjonen til:

```
def main():
    shape("turtle")

    while True:
        speed(11)
        width(5)
        create_text()
        sleep(5)
        reset()
```

For at dette skal fungere må vi importere `sleep`-funksjonen. Dette gjør vi helt på toppen:

```
from turtle import *
from time import sleep
```

Skilpadden vil nå lage teksten, vente i fem sekunder (`sleep(5)`), og nullstille vinduet ved hjelp av `reset()` før den starter på nytt.

Utfordringer

Dersom du går tilbake til ordboka vi deklarte i `MOVES`-konstanten vil du se at vi "jukset" ved å tegne parenteser - (og) som | . Vi "jukset" også ved å bare tegne et blankt tegn istedenfor komma og apostrof - , og ' .

Prøv å lage disse på egenhånd! , og ' er lettest, for disse kan tegnes som rette streker. For å kunne lage (og) , må du bruke det du har lært om sirkler!

Lag kode for hvert tegn i en egen funksjon, og husk og oppdatere `MOVES` . For eksempel, hvis du lagde en komma-funksjon så må du endre

```
", ": blank
```

til

```
", ": comma ,
```

der `comma` er navnet på funksjonen din.